

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

СТОРОЖУК СВІТЛАНА ДМИТРІВНА

УДК 378.126 : 811.111

**ФОРМУВАННЯ ПИСЕМНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ОСНОВІ
ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

13.00.02 – теорія та методика навчання
(германські мови)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Одеса – 2020

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Вищому навчальному закладі «Університет імені Альфреда Нобеля», Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
ТАРНОПОЛЬСЬКИЙ Олег Борисович,
Вищий навчальний заклад
«Університет імені Альфреда Нобеля»,
завідувач кафедри англomовної
прикладної лінгвістики
та методики навчання іноземних мов.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
БІГИЧ Оксана Борисівна,
Київський національний лінгвістичний
університет,
професор кафедри методики
викладання іноземних мов й інформаційно-
комунікаційних технологій;

кандидат педагогічних наук, доцент
ДОБРОВОЛЬСЬКА Леся Станіславівна,
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського,
доцент кафедри англійської мови і літератури.

Захист дисертації відбудеться «29» вересня 2020 року о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 41.053.04 Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за адресою: 65029, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 34.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці та на офіційному сайті Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за адресою: 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 36.

Автореферат розіслано «29» серпня 2020 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

А. В. Кордонова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Підготовка майбутніх викладачів англійської мови в закладах вищої освіти України набуває все більшої значущості. Це пов'язане з орієнтацією розвитку нашої держави на європейську та світову економічну, політичну, наукову, освітню та трудову інтеграцію, що загалом відповідає напряму, визначеному Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Цей документ передбачає забезпечення умов для опанування фахівцями іноземної мови на високому рівні. Одним з важливих аспектів іншомовної комунікації є її писемна форма, оскільки інтернет-спілкування та інтернет-навчання стало сьогодні невід'ємною частиною здобуття освіти студентами різних спеціальностей і, особливо, майбутніми викладачами іноземних мов.

У зв'язку з цим проблема навчання англомовного письма висвітлювалась у численних наукових працях. Більшість із них базується на методологічних засадах навчання англійського писемного мовлення, розроблених О. Бігич, П. Гурвіцем, Т. Гуцціною, Я. Колкером, С. Коломієць, Г. Лазаренко, Р. Мартиною, О. Миролюбовим, Л. Морською, В. Плахотником, Г. Роговою, О. Тарнопольським. На основі результатів досліджень цих учених обґрунтовано інтерактивне навчання писемного мовлення (Г. Кривчикова); доведено виняткове значення редагування власних писемних висловлювань (Л. Назина); розроблено методику навчання письма англійською мовою як другою іноземною (І. Мельник); запропоновано структуру процесу навчання конспектування (В. Мишечкіна) і реферування (О. Квасова). Значну увагу методиці навчання англомовного письма приділяли також зарубіжні науковці, що обумовило велику кількість наукових розвідок (D. Byrne, T. Hedge, A. Pincas, A. Raimes, C. Tribble). У цих працях схарактеризовано писемне мовлення (D. Byrne); запропоновано інноваційні та ефективні підходи до навчання письма, такі як процесуальний (R. White, V. Arndt, V. Zamel) і жанровий (J. Swales), а також розроблено посібники та підручники, видані в англомовних країнах для навчання писемного мовлення (V. Evans, D. Ferris, J.C. Hedgcock, A. Oshima, A. Hogue, J.M. Reid).

Однак вищезазначені методисти не зосереджувалися на проблемі розвитку вмінь англомовного академічного письма майбутніх викладачів засобами проєктних технологій. Вчені такі технології розробляли (І. Зимня, Є. Полат, Т. Сахарова, О. Тарнопольський, В. Тітова, D. Fried-Booth, T. Hutchinson), проте лише з метою загального вдосконалення процесу навчання іноземних мов. Цей факт поглибив наявне протиріччя між необхідністю здійснення майбутніми філологами англомовної писемної комунікативної діяльності для розроблення актуальних фахових проєктів та відсутністю методики, що забезпечує можливість виконання такої роботи. Спроба подати один із можливих варіантів розв'язання цієї суперечності

зумовила вибір теми дослідження – **«Формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження здійснювалось у межах наукової теми кафедри прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов «Англомовний філологічний дискурс в контексті міжкультурної комунікації та теорії і методики викладання іноземних мов» (державний реєстраційний номер Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля». Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля» (протокол № 10 від 29.12.2016 р.).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, практично розробити та експериментально перевірити методику формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій.

Завдання дослідження:

1. Визначити поняття «іншомовна писемна комунікативна компетентність» майбутніх викладачів англійської мови, що формується засобами проєктних технологій.

2. Проаналізувати використання проєктних технологій для навчання англомовного письма студентів мовного ЗВО.

3. Обґрунтувати методичні принципи та етапи навчання англомовного письма через використання проєктних технологій.

4. Структурувати зміст навчання письма студентів-філологів на основі використання проєктних технологій.

5. Розробити методику навчання англомовного письма із застосуванням проєктних технологій і модель навчального процесу щодо її реалізації.

6. Перевірити ефективність розробленої методики на основі визначених критеріїв та запропонувати методичні рекомендації щодо її впровадження в широку освітню практику.

Об'єкт дослідження – процес навчання майбутніх філологів англомовного письма в умовах його організації на основі використання проєктних технологій.

Предмет дослідження – методика формування англомовної писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови через використання проєктних технологій для написання академічних текстів.

Гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що ефективність формування в майбутніх викладачів англійської мови англомовної писемної комунікативної компетентності, що виявляється через їх здатність писати англомовні академічні тексти, досягається за таких умов: 1) виконання навчальних проєктів з метою написання англомовних текстів; 2) урахування трьох провідних методичних принципів та десяти підпорядкованих

принципів, що забезпечують загальнодидактичну навчальну автономію студентів; 3) здійснення навчального процесу в чотири основні етапи, де на першому – планується навчальна діяльність студентів у межах проєкту; на другому – реалізується мовленнєва підготовка студентів до виконання завдань проєкту і діяльність з пошуку необхідної для цього інформації; на третьому – відбувається підготовка та організація презентації проєктної роботи; на четвертому – здійснюється оцінювання результатів проєктної роботи; 4) реалізації навчального процесу відповідно до моделі авторської методики, яка ґрунтується на проєктних технологіях, що передбачають виконання студентами проєктних завдань через високий рівень автономії їх навчальної діяльності.

Методи дослідження. З метою теоретичного обґрунтування використання проєктних технологій для навчання англomовного письма студентів мовного ЗВО проведено критичний (теоретичний) аналіз наукової педагогічної, психологічної і методичної літератури, а також спеціальної документації з проблеми дослідження. З метою визначення поняття «іншомовна писемна комунікативної компетентність» майбутніх викладачів англійської мови та принципів навчання англomовного письма через використання проєктних технологій застосовано метод узагальнення. З метою структурування змісту навчання письма майбутніх філологів на основі використання проєктних технологій використано метод педагогічного моделювання. З метою розроблення системи вправ щодо формування англomовної писемної комунікативної компетентності засобами проєктних технологій застосовано методи систематизації та класифікації матеріалу, що вивчається, а також метод логіко-дидактичного взаємозв'язку педагогічних дій. З метою перевірки ефективності розробленої методики і моделі організації навчального процесу використано метод проведення констатувального та формувального експерименту. Для перевірки достовірності результатів експериментального навчання, їх кількісної та якісної характеристики застосовано методи статистичної обробки результатів дослідження.

Експериментальною базою дослідження виступили Львівський національний університет імені Івана Франка, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Університет митної справи та фінансів, Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка. Загальна кількість студентів, які взяли участь в експериментальному дослідженні, становить 239 осіб, зокрема, в основному експерименті – 97.

Наукова новизна дослідження. Уперше науково *обґрунтовано й розроблено* методику формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій. *Визначено* поняття «іншомовна писемна комунікативна компетентність» майбутніх викладачів англійської мови, що формується засобами проєктних технологій. *Проаналізовано*

використання проєктних технологій для навчання англomовного письма студентів мовних ЗВО. *Обґрунтовано* методичні принципи й етапи навчання англomовного письма через використання проєктних технологій. *Структуровано* зміст навчання письма студентів-філологів на основі використання проєктних технологій. *Розроблено* методику навчання англomовного письма із застосуванням проєктних технологій і модель навчального процесу щодо її реалізації. *Перевірено* ефективність розробленої методики на основі визначених критеріїв та запропоновано методичні рекомендації щодо її впровадження в широку освітню практику. *Уточнено* критерії добору змісту навчання в умовах використання проєктних технологій для оволодіння англomовними вміннями письма. *Подальшого розвитку* набула теорія та практика навчання англomовного письма в умовах автономної діяльності студентів.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробленні навчального посібника «Організація проєктної роботи в навчанні академічного письма англійською мовою» (для викладачів англomовних філологічних спеціальностей).

Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані в процесі формування в студентів усіх мовних закладів вищої освіти України англomовної писемної комунікативної компетентності.

Львівського національного університету імені Івана Франка (акт про впровадження № 4872-Н від 04.12.2019 року), Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (акт про впровадження № 105 від 18.12.2019 року), Університету митної справи та фінансів (акт про впровадження

№ 10-34/01/2014 від 20.12.2019 року), Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка (акт про впровадження № 32 від 27.12.2019 року), Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка (акт про впровадження № 103/15 від 10.12.2019 року).

Достовірність результатів дослідження забезпечено методологічним, теоретичним обґрунтуванням його вихідних положень, використанням системи методів дослідження, адекватних об'єкту, предмету, меті та завданням; підтверджено експериментальною перевіркою створеної методики, якісним і кількісним аналізом даних експерименту із застосуванням методів математичної статистики, апробацією та впровадженням результатів експерименту в практику роботи закладів вищої освіти.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні положення й результати наукового дослідження викладено в доповідях на міжнародних науково-практичних конференціях: «Innovations and modern technology in the educational system: contribution of Poland and Ukraine» (Сандомир, 2017), «Проблеми мовної освіти в епоху глобалізації» (Чернігів, 2017), «Ad orbem per linguas. До світу через мови» (Київ, 2019), «Priority directions of science development» (Львів, 2019), «Сучасна вища освіта: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень» (Дніпро, 2020).

Публікації. Основні положення, висновки та результати дослідження викладено в 13 публікаціях автора, з яких: 6 – у фахових наукових виданнях України (1 з них у співавторстві); 1 – у зарубіжному виданні (в співавторстві); 5 – у тезах доповідей на конференціях, 1 – у виданні навчально-методичного характеру.

Структура дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів і висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел (236 найменувань, із них 79 іноземною мовою), додатків. Загальний зміст дисертації становить 383 сторінки, основний текст дисертації викладено на 220 сторінках. Робота містить 12 таблиць, 8 рисунків. Додатки подано на 135 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет, гіпотезу, методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичну значущість здобутих результатів, подано відомості щодо апробації та впровадження основних положень дисертації.

У **першому розділі** *«Теоретичні засади формування англомовної писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій»* визначено поняття «іншомовна писемна комунікативна компетентність» майбутніх викладачів англійської мови, що формується засобами проєктних технологій, проаналізовано використання проєктних технологій для навчання англомовного письма студентів мовних ЗВО.

Поняття «іншомовна писемна комунікативна компетентність» майбутніх викладачів англійської мови, що формується засобами проєктних технологій, базується на синтезі двох понять: 1) іншомовної писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови; 2) компетентності майбутніх викладачів англійської мови у створенні та використанні проєктних технологій. Сутність першого із зазначених понять полягає в здатності користуватися іноземною мовою для вирішення будь-яких комунікативних завдань, що потребують писемної форми їх здійснення. Такий вид компетентності складається з: а) лінгвістичної компетенції, а саме: лексичних, граматичних, синтаксичних знань, навичок та вмінь їх реалізації в процесі писемної комунікації; б) соціолінгвістичної компетенції, а саме: знань, навичок і вмінь, що забезпечують соціовідповідні та культуровідповідні форми писемного спілкування з урахуванням норм писемної мовленнєвої поведінки носіїв мови; в) предметної компетенції, а саме: знань тієї предметної сфери, що розкривається в писемній комунікації; г) формально-логічної компетенції, а саме: знань, навичок і вмінь з побудови логічного та формально зв'язного тексту з використанням відповідних мовних засобів; д) паралінгвістичної компетенції, а саме: знань і вмінь правильного форматування та ілюстрування писемного тексту відповідно до норм, прийнятих у певній

соціокультурній спільноті. Сутність другого із зазначених понять полягає в здатності розробляти та впроваджувати в освітню практику такі педагогічні дії, як: написання планів проведення екскурсій; сценаріїв позакласних заходів; нотаток до шкільної стінгазети; есе щодо переваг та недоліків педагогічних нововведень; питань щодо анкетування учнів з проблем їх навчання та виховання.

Метод проєктів – це освітня технологія, що спрямована на здобуття студентами знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування в них умінь і навичок у галузі іншомовної мовленнєвої діяльності завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку й отримання продукту навчальної діяльності.

Аналіз використання проєктних технологій, розроблених Д. Алексеєнко, Л. Бурцевою, О. Пахмутовою, В. Стрілець, О. Тарнопольським, В. Тітовою, В. Черних у практиці навчання іноземних мов для професійного спілкування, показав їх високу ефективність. Вона виявляється в розвитку в студентів умінь: 1) самоосвіти і самоконтролю; 2) групової діяльності; 3) пошуку, збору, презентації інформації. Використання проєктних технологій підвищує мотивацію навчання, розвиває творчі здібності студентів, інтегрує різні види предметної діяльності.

Однак дослідження наявних проєктних технологій навчання майбутніх фахівців різних галузей знань засвідчило їх недоліки, як-от: 1) неповне розкриття їх потенціалу; 2) ігнорування можливостей повної автономної діяльності студентів; 3) стримання творчої діяльності тих, хто навчаються, обов'язковим планом дій, що пропонується викладачами; 4) недостатнє забезпечення студентів технічними засобами для проєктної діяльності; 5) відсутність належного досвіду викладачів щодо обмеження їх функцій лише консультативною; 6) недостатньо об'єктивне самооцінювання результатів проєктної діяльності.

Крім того, проаналізовані проєкти не передбачають їх використання для навчання англomовного академічного письма студентів-філологів. У зв'язку з цим ми пропонуємо застосовувати проєктні технології для навчання англomовного письма відповідно до професійних цілей, тобто написання есе як найбільш ґрунтовного опису проєктної діяльності студентів. Методику формування компетентності в зазначеному виді мовленнєвої діяльності наведено в другому розділі нашого дослідження.

У другому розділі *«Методика формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій»* обґрунтовано методичні принципи і етапи навчання англomовного письма через використання проєктних технологій; структуровано зміст навчання письма студентів-філологів на основі використання проєктних технологій; розроблено методику навчання англomовного письма із застосуванням проєктних технологій і модель навчального процесу щодо її реалізації.

До головних принципів організації процесу навчання належать:

- 1) принцип *демократизації*, що передбачає управління власним навчальним процесом студентами в ході виконання проєктної роботи;
- 2) *підвищеного рівня навчальної автономії*, що передбачає самостійне планування студентами їх навчальної діяльності, а саме: визначення цілей, змісту, етапів, методів і засобів навчання, а також здійснення самоконтролю досягнутих результатів;
- 3) *домінуючої писемної комунікативної діяльності*, що обумовлює виконання всіх навчальних дій у писемній формі, бо саме вона дозволяє створити найякісніший мовленнєвий продукт за рахунок додаткового часу на його лінгвістичне, стилістичне та змістовне подання.

Цим головним принципам навчання підпорядковані більш деталізовані, а саме: *демократизації навчання* – 1) принцип виховного та розвивального впливу проєктної діяльності на навчальну поведінку студентів; 2) принцип кооперативної діяльності в проєктній роботі для забезпечення взаємопов'язаного навчання студентів; *підвищеного рівня навчальної автономії* – 1) принцип самостійного виявлення жанрових та мовних особливостей текстів; 2) принцип системного здійснення пошуку додаткової інформації через інтернет-ресурси; 3) принцип групового обговорення змісту, структури та лінгвістичного наповнення тексту, що планується в певному жанрі; 4) принцип взаємного аналізу пробного варіанта підготовленого тексту; *домінуючої писемної комунікативної діяльності* – 1) принцип добору змісту навчання з урахуванням лінгвістичної, соціокультурної, предметної, формально-логічної та паралінгвістичної компетенцій; 2) принцип поступового підвищення якості письмових робіт студентів; 3) принцип використання текстового редактора; 4) принцип оприлюднення результатів проєктної роботи через Інтернет.

Усі вищезазначені принципи обумовили такі етапи аудиторного і позааудиторного навчання: *підготовчий, виконавчий, редагвальний та підсумковий*.

Перший етап аудиторної роботи передбачає: інструктаж студентів викладачем перед початком виконання проєктного завдання; планування студентами проєктної роботи; визначення видів навчальної діяльності; обрання теми для написання есе; поділ групи студентів на підгрупи з метою закріплення за кожною з них виконання певних завдань проєктування та розподіл обов'язків. Відповідно до неї позааудиторна робота включає: збір студентами матеріалів для проєктної роботи через інтернет-пошук.

Другий етап аудиторної роботи передбачає: подання студентами зібраної інформації; обговорення та змістовий аналіз оптимальних шляхів інтерпретації обраної теми через застосування запропонованих студентами видів навчальної діяльності; написання кожною підгрупою першої чернетки

есе. Відповідно до неї позааудиторна робота включає: пошук додаткової лінгвістичної та змістової інформації для розв'язання поставлених завдань проєкту.

Третій етап аудиторної роботи передбачає: подання кожною підгрупою своїх есе з урахуванням їх удосконалення; взаємне рецензування і редагування кожною підгрупою свого твору для усунення мовних, стилістичних та змістових недоліків; обговорення результатів діяльності в кожній підгрупі. Відповідно до неї позааудиторна робота включає: перевірку студентських робіт викладачем та розміщення їх на блозі; читання та оцінювання студентами розміщених на блозі письмових робіт однокласників; підрахування результатів студентського оцінювання для виявлення трьох найкращих робіт і встановлення рейтингу решти з них; підготовка мультимедійних матеріалів для презентації своїх проєктів.

Четвертий етап аудиторної роботи передбачає: подання результатів роботи кожною підгрупою в мультимедійних презентаціях; загальногрупове обговорення результатів проєктної роботи кожної підгрупи; оцінювання всіх робіт. Відповідно до неї позааудиторна робота включає: написання звітів за результатами роботи; оприлюднення кращих письмових робіт на веб-сторінці кафедри.

Форма звіту результатів проєктної діяльності є такою: 1) прізвище та ім'я учасника групи; 2) обсяг поданої письмової роботи (кількість сторінок); 3) обсяг актуального лексичного матеріалу, поданого в кількості лексичних одиниць; 4) обсяг граматичного матеріалу, поданого в кількості граматичних структур; 5) обсяг інформації, поданий в кількості одиниць змісту; 6) кількість слайдів з викладом усього обсягу інформації; 7) логічність викладу інформації; 8) інформаційна достатність викладеної інформації; 9) аргументованість викладеної інформації; 10) перспективність викладеної інформації 11) загальний підсумок у балах.

Зміст навчання англomовного письма в межах навчальної діяльності проєктування складається із шести компонентів: 1) знання мовного матеріалу: лексичного, граматичного, стилістичного та навички і вміння оперувати ними в процесі писемної комунікації; 2) уміння англomовного письма, які пов'язані з урахуванням жанрових, стилістичних, композиційних та змістових особливостей текстів; 3) соціокультурні, формально-логічні та паралінгвістичні знання та вміння викладу академічних текстів; 4) мовленнєвий матеріал, тобто тексти-зразки обраних жанрів; 5) педагогічна тематика текстів певних жанрів; 6) жанри писемних документів для подання звітів щодо виконання завдань.

Для досягнення результатів навчання писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій розроблено комплекс вправ відповідно до кожного із запропонованих етапів, який наведено в табл. 1.

**Комплекс вправ і завдань для навчання майбутніх викладачів
англійської мови англomовного письма**

Етап	Група вправ і завдань	Тип вправ	Зміст роботи
Підготовчий	– для визначення теми проєктної роботи; – для формулювання проблеми проєкту	Некомунікативні Рецептивно-продуктивні Комунікативні продуктивні Комунікативні	– інструктаж викладача; – планування студентами проєктної роботи через загальногрупове обговорення
Виконавчий	– для організації пошуку інформації в мережі Інтернет; – для навчання написання есе певного піджанру	Рецептивно-комунікативні Рецептивно-репродуктивні Рецептивно-продуктивні Репродуктивні, умовно-комунікативні Комунікативно-продуктивні Рецептивно-продуктивні	– обговорення зібраної інформації у мінігрупах; – обрання теми для написання есе; – написання студентами есе певного піджанру
Редагувальний	– для організації самооцінювання проєктів; – для організації взаємоконтролю та взаємооцінювання проєктів	Рецептивно-комунікативні, Рецептивно-продуктивні, Умовно-комунікативні, комунікативні	– фінальне саморедагування кожним автором свого есе і надсилання його викладачеві; – читання й оцінювання студентами розміщених у блозі письмових робіт
Підсумковий	– для загальногрупового обговорення результатів проєктної роботи під керівництвом викладача; – для оцінювання кожної роботи	Рецептивно-комунікативні, Рецептивно-продуктивні, комунікативні	– підрахування результатів студентського оцінювання робіт для виявлення трьох найкращих і визначення рейтингу решти робіт

Наведемо приклади вправ до кожного етапу.

Вправи, що виконуються на підготовчому етапі, спрямовані на розвиток умінь написання есе.

Вправа 1. Мета: ознайомлення студентів зі зразком, жанрово-композиційними особливостями аргументованого есе. **Тип вправи:** некомунікативна, рецептивно-репродуктивна. **Інструкція:** Read the argumentative essay about advantages and disadvantages of eating fast food. Pay special attention to its structure and style. Find the introduction, the main body and the conclusion in it.

Вправа 2. Мета: ознайомлення студентів зі зразком, жанрово-композиційними особливостями аргументованого есе. **Тип вправи:** рецептивно-продуктивна. **Інструкція:** To see how well you understand the structure and peculiarities of the essay answer some questions.

1) How many parts are there in the essay?

- 2) Can you find and read aloud the introduction?
- 3) Can you find and read aloud the conclusion?
- 4) How many paragraphs are there in the main body of the essay?
- 5) What does each paragraph begin with?
- 6) What kind of style has the author used in the essay?

Вправа 3. Мета: ознайомлення студентів зі структурними частинами тексту есе. **Тип вправи:** некомунікативна, рецептивно-продуктивна. **Інструкція:** Read the essay again and label the paragraphs with the suitable headings: 1) arguments against; 2) arguments for; 3) opinion; 4) present topic.

Вправа 4. Мета: ознайомлення студентів з мовними і мовленнєвими засобами тексту есе. **Тип вправи:** рецептивно-продуктивна, некомунікативна. **Інструкція:** Here are some linking words/phrases you may use while writing an argumentative essay. Place them in the appropriate column of the chart below.

Introducing points	
Listing points	
Adding more points	
Contrasting points	
Introducing examples	
Concluding	

Linking words/phrases: to sum up, what is more, in the first place, as was previously stated, one major advantage/disadvantage of, first of all, furthermore, in conclusion, taking everything into account, besides, finally, especially, also, secondly, apart from this/that, despite, to start with, although, all things considered, not to mention the fact that, in spite of, for example, one point of view in favour of/against, while, such as, in particular, all in all, not to mention the fact that, like, for instance, a further advantage, even though, last but not least, on the other hand, thirdly, nevertheless, it can be argued that, however, on the whole, in addition to this/that.

Вправа 4. Мета: ознайомлення студентів з мовними і мовленнєвими засобами тексту есе. **Тип вправи:** рецептивно-продуктивна, некомунікативна. **Інструкція:** Read the essay again and write out the linking words that are used to: 1) introduce points; 2) add points; 3) contrast points; 4) conclude.

Вправа 5. Мета: формування навичок пошуку в Інтернеті інформації з обраної проблеми (позааудиторна робота). **Тип вправи:** рецептивно-продуктивна комунікативного типу. **Інструкція:** Look through the Internet data and find the articles on the problem you are investigating. Be ready to tell the class the information you have found. First write down the most significant facts. Then, add some comments.

Вправи, що виконуються на виконавчому етапі, спрямовані на формування мовних, лексичних, граматичних та стилістичних навичок.

Вправа 1. Мета: формування стилістичних навичок написання есе. **Тип вправи:** умовно-комунікативна, вмотивована, рецептивно-продуктивного типу з частковим керуванням. **Інструкція:** Наданий вам зразок есе піджанру

«особистісна думка» написаний у неформальному стилі (informal register), що не відповідає вимогам академічного есе. Змініть стиль на напівформальний (semi-formal register), звичний для есе подібного типу.

Вправа 2. Мета: контроль сформованості лінгвістичної компетенції, формування навички редагування. **Тип вправи:** умовно-комунікативна/комунікативна, вмотивована, рецептивно-продуктивна з частковим керуванням, виконується в малих групах. **Інструкція:** у поданому вам тексті есе «За та проти» його складові (вступ, два абзаци основної частини, висновки) подано з порушенням послідовності. Крім того, відсутні слова-зв'язки, замість кожного з яких ужито позначку пропуску «...». Побудуйте есе, розмістивши його частини в потрібному порядку, вставте доречні слова-зв'язки на місці пропусків. Підкресліть у вступі основну ідею всього твору (thesis statement), у кожному абзаци основної частини виділіть його основну думку (topic sentence).

Вправа 3. Мета: формування формально-логічної компетенції. **Тип вправи:** умовно-комунікативна або комунікативна, вмотивована, рецептивно-продуктивна з частковим керуванням, виконується студентами в парах. **Інструкція:** поданий зразок есе піджанру «проблема і рішення» побудовано з порушеннями логічної послідовності викладу вимог щодо його формату, структури та композиції (розміщення вступу та висновків, основної ідеї та основної думки кожного абзаци, аргументів). Упорядкуйте есе, дотримуючись правил укладання документів названого жанру.

Вправа 4. Мета: розвиток умінь написання цілісного есе. **Тип вправи:** продуктивна умовно-комунікативна/комунікативна з природною опорою, парна з переходом у загальногрупову, без ігрового компоненту. **Інструкція:** ваша знайома декілька місяців навчалася за грантом у США і аби заощадити гроші, харчувалися тільки в Макдональдсах, через що впродовж двох місяців її вага збільшилася на 15 кілограмів. Надайте рекомендації своїм однокласникам щодо запобігання негативним наслідкам використання швидкого харчування.

Вправа 5. Мета: розвиток та вдосконалення вмінь написання есе. **Тип вправи:** продуктивна комунікативна для розвитку та вдосконалення навичок та вмінь написання цілісного есе. **Інструкція:** The core element of your project will be an essay. Work in small groups. Make a list of possible negative aspects of eating in fast food restaurants. Make sure every group member offers at least one aspect. Try out the draft essay. Make all the necessary corrections.

Вправи, що виконуються на редагувальному етапі, спрямовані на розвиток вмінь писемного мовлення, а також навичок редагування.

Вправа 1. Мета: розвиток навичок редагування англомовних есе. **Тип вправи:** умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна. **Інструкція:** The chief editor asks you to rewrite the following article by linking the sentences/ by making the article neutral.

Вправа 2. Мета: розвиток навичок редагування англомовних есе. **Тип вправи:** умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна. **Інструкція:** The chief editor wants you to expand/ complete the following article.

Вправи, що виконуються на підсумковому етапі, спрямовані на вдосконалення вмінь написання й оцінювання англомовних есе.

Вправа 1. Мета: вдосконалення вмінь оцінювання есе. **Тип вправи:** умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна. **Інструкція:** Express your opinion on the project. Aspects to consider:

Which essay did you find most interesting or relevant and why?

Which essay did you find least interesting and why?

Ефективність розробленої методики перевірялася в процесі експериментальної роботи.

У **третьому розділі** «Експериментальна апробація розробленої методики формування англомовної писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій» визначено критерії та показники оцінювання розвитку вмінь писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови у мовному ЗВО засобами проєктних технологій; описано хід і результати констатувального та формувального експериментів і подано математичну обробку отриманих даних; сформульовано висновки проведеного дослідження.

Критеріальний апарат визначення рівнів розвитку вмінь писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови за експериментальною методикою включає такі критерії та показники: 1) **лінгвістичної нормативності текстів** з показниками: лексичної, граматичної, орфографічної та синтаксичної коректності; 2) **тематичної відповідності текстів** з показниками: досягнення цілей висловлювання, повноти розкриття теми; 3) **структурної організації текстів** з показниками: кількості абзаців; їх змістової послідовності, логіки викладу думок, аргументованості. 4) **жанрової відповідності** з показниками: дотримання жанрових вимог; 5) **критерій обсягу тексту** з показниками: кількості друкованих знаків від 120–200. Рівнями оцінювання всіх показників були: високий (В), середній (С), достатній (Д) і низький (Н).

Експериментальне дослідження та експериментальне навчання проводилося з кінця травня 2016/17 навчального року і до середини червня 2018/19 навчального року. В його основній частині брали участь 97 студентів першого курсу Університету імені Альфреда Нобеля, які на першому курсі навчалися за підручниками Upstream. Метою проведення передекспериментального зрізу була перевірка рівня володіння студентами вміннями англійського писемного мовлення. Завдання для учасників експерименту складалося з написання есе за одною з тем, запропонованих викладачем. Їхні роботи оцінювалися за вищезазначеними критеріями, показниками та рівнями. Результати передекспериментального зрізу наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Результати оцінювання вихідного рівня володіння студентами вміннями писати англомовні есе в ході проведення констатувального експерименту

Група	К р и т е р і й																			
	Лінгвістичної нормативності				Тематичної відповідності				Структурної організації				Жанрової відповідності				Обсягу			
	В	С	Д	Н	В	С	Д	Н	В	С	Д	Н	В	С	Д	Н	В	С	Д	Н
ЕГ-1	4	5	6	9	5	6	9	4	2	8	9	5	8	4	7	5	3	8	9	4
ЕГ-2	5	7	9	4	7	5	5	8	7	6	8	4	6	5	8	6	4	7	10	4
КГ-1	8	5	7	5	9	4	6	6	9	5	6	5	9	7	4	5	7	9	4	5
КГ-2	7	6	6	6	8	5	7	5	8	7	7	3	7	9	5	4	8	8	6	3

Отримані результати в цілому продемонстрували недостатній рівень володіння студентами як знаннями мовного матеріалу, так і вміннями оперувати ними в писемній формі комунікації. Ці ж студенти взяли участь у формульованому експерименті, який мав місце в 2017 році. Студенти, які показали більш високий результат, стали учасниками двох контрольних груп, а студенти з більш низьким рівнем володіння писемною формою комунікації стали учасниками двох експериментальних груп. Учасники контрольних і експериментальних груп навчалися однакову кількість годин та з однаковими можливостями роботи в Інтернеті, а їхні викладачі мали майже однаковий рівень кваліфікації. Учасники КГ продовжували навчання за підручниками тих самих авторів для другого курсу. А учасники ЕГ – за розробленим нами навчально-методичним посібником «Організація проектної роботи в навчанні академічного письма англійською мовою» (для викладачів англомовних філологічних спеціальностей). Результати формульованого експерименту визначалися за розробленими нами критеріями, показниками та рівнями і встановлювалися наприкінці другого року навчання. Їх наведено в табл. 4.

Таблиця 4

Результати оцінювання рівня володіння студентами вміннями писати англомовні есе в ході проведення формульованого експерименту

Група	К р и т е р і й																			
	Лінгвістичної нормативності				Тематичної відповідності				Структурної організації				Жанрової відповідності				Обсягу			
	В	С	Д	Н	В	С	Д	Н	В	С	Д	Н	В	С	Д	Н	В	С	Д	Н
ЕГ-1	13	8	3	1	14	5	3	2	14	7	2	1	16	5	3	0	20	1	3	0
ЕГ-2	15	5	3	2	13	9	2	1	18	4	3	0	17	6	1	1	21	4	0	0
КГ-1	9	8	4	1	11	6	4	1	11	8	1	2	11	8	2	1	16	5	1	0
КГ-2	10	9	4	3	10	7	5	3	12	9	1	3	13	7	2	3	15	7	3	0

Як видно з табл. 4, експериментальна методика дозволила досягти вищих результатів студентами ЕГ у порівнянні з КГ, що підтвердило ефективність розробленої методики та правомірність висунутої гіпотези дослідження. Задля перевірки достовірності такого висновку навчання за нашою методикою, реалізованою у вищеназваному авторському посібнику, проходило ще в п'ятьох ЗВО України: Львівському національному університеті імені Івана Франка, Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара, Університеті митної справи та фінансів, Чернігівському національному педагогічному університеті імені Т.Г. Шевченка, Київському національному університеті імені Т.Г. Шевченка, у якому взяли участь 142 студенти другого року навчання факультету іноземних мов.

І хоча результати навчання дещо нижчі, ніж отримані в ході формувального експерименту, вони повністю відповідають вимогам навчальних програм щодо вмінь писемної комунікації майбутніх філологів. Таким чином, отримані дані дозволяють вважати розроблену методику ефективною, а висунуту гіпотезу дослідження правомірною та підтвердженою. Перспективою подальшого дослідження вважаємо розроблення і впровадження нових типів навчальних проєктів для інших жанрів англomовного письма в мовних ЗВО, а також дослідження шляхів розповсюдження використання проєктних технологій на інші сфери англomовної підготовки майбутніх фахівців з англійської мови.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження теоретичних основ впровадження проєктних технологій у навчання англomовного письма (навчання написання академічних есе) та розробка відповідної методики дозволили дійти таких висновків.

1. Визначено сутність поняття «іншомовної писемної комунікативної компетентності» майбутніх викладачів англійської мови, що формується засобами проєктних технологій. Воно базується на синтезі двох понять: 1) іншомовної писемної комунікативної компетентності; 2) компетентності майбутніх викладачів англійської мови у створенні та використанні проєктних технологій. Перший вид компетентності складається з лінгвістичної, соціолінгвістичної, предметної, формально-логічної, паралінгвістичної компетенції. Другий вид компетентності відповідає здатності розробляти та впроваджувати в освітню практику такі педагогічні дії, як написання: планів проведення екскурсій; сценаріїв позакласних заходів; нотаток у шкільну стінгазету; есе щодо переваг та недоліків педагогічних нововведень; питань щодо анкетування учнів з проблем їх навчання та виховання.

Синтез цих двох понять і складає сутність поняття іншомовної писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови, що формується засобами проєктних технологій.

2. Проаналізовано використання проєктних технологій для навчання англomовного письма студентів мовного ЗВО. У результаті чого виявлено значний внесок вчених у розробку та реалізацію методу проєктів для загального удосконалення процесу навчання. Резервними можливостями їх методик виявилися: розвиток у студентів вмінь самоосвіти і самоконтролю їх групової діяльності, опанування ними вмінь пошуку, збору та презентації інформації; підвищення мотивації їх навчання та розвиток у них творчих здібностей.

3. Обґрунтовано методичні принципи та етапи навчання англomовного письма через використання проєктних технологій. Головними методичними принципами є: демократизація процесу навчання, підвищеного рівня навчальної автономії, домінуючої писемної комунікації. Деталізуючими принципами до першого з головних є: виховного та розвиваючого впливу проєктної діяльності на навчальну поведінку студентів; кооперативної діяльності студентів у проєктній роботі. До другого з головних – самостійне виявлення жанрових та мовних особливостей тексту; системного здійснення пошуку додаткової інформації; групового обговорення змісту та структури тексту; взаємоаналізу пробного варіанта підготовленого тексту. До третього з головних – поступове підвищення якості письмових робіт; використання текстового редактора; оприлюднення результатів проєктної роботи через Інтернет. Ці принципи обумовили чотири етапи аудиторного та позааудиторного навчання: підготовчий, виконавчий, редагувальний та підсумковий.

4. Структуровано зміст навчання письма студентів-філологів на основі використання проєктних технологій. Він складається з шістьох компонентів: 1) знання мовного матеріалу – лексичного, граматичного, стилістичного та навички і вміння оперувати ними в процесі писемної комунікації; 2) вміння англomовного письма, які пов'язані з урахуванням жанрових, стилістичних, композиційних та змістових особливостей текстів; 3) соціокультурні, формально-логічні та паралінгвістичні знання і вміння переказу академічних текстів; 4) мовленнєвий матеріал, тобто тексти-зразки обраних жанрів; 5) педагогічна тематика текстів певних жанрів; 6) жанри писемних документів для подання звітів щодо виконання завдань.

5. Розроблено методику навчання англomовного письма із застосуванням проєктних технологій і модель навчального процесу щодо її реалізації. Система вправ відповідає 4 етапам навчання. На першому з них виконуються вправи некомунікативні, рецептивно-продуктивні, комунікативні, продуктивно-комунікативні з метою підготовки студентів до виконання проєктної роботи. На другому з них виконуються вправи рецептивні комунікативні, рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні, репродуктивні, умовно-комунікативні, комунікативні, продуктивні для реалізації проєктної діяльності. На третьому з них виконуються вправи рецептивно-комунікативні, умовно-комунікативні,

комунікативні рецептивно-продуктивні, комунікативні для здійснення редагування чернеток есе, створених кожною підгрупою учасників. На четвертому з них виконуються вправи рецептивно-комунікативні, рецептивно-продуктивні, комунікативні, аналітично-продуктивні для підбивання підсумків писемної комунікативної діяльності відповідно до загальної теми проєкту.

Авторська модель щодо реалізації розробленої методики на кожному з етапів навчання являє собою взаємопов'язану аудиторну та позааудиторну роботу. Вона забезпечує студентам можливість поступового розвитку вмінь самостійної писемної комунікації від обрання теми проєкту, планування навчальної діяльності, створення підгруп для виконання запрограмованих завдань, що відбуваються під наглядом викладача, до самостійного добору мовного матеріалу, його вживання для викладу чернеток щодо виконання запрограмованих завдань та самостійного написання різних видів есе та їх презентації. Скомпоноване цільне есе презентується студентом-керівником проєкту мультимедійними засобами. Робота завершується оцінюванням якості її виконання за розробленою формою.

6. Перевірено ефективність розробленої методики на основі таких критеріїв та показників: 1) *лінгвістичної нормативності текстів* з показниками лексичної, граматичної, орфографічної та синтаксичної коректності; 2) *тематичної відповідності текстів* з показниками досягнення цілей висловлювання, повноти розкриття теми; 3) *структурної організації текстів* з показниками кількості абзаців; їх змістової послідовності, логіки викладу думок, аргументованості. 4) *жанрової відповідності* з показниками дотримання жанрових вимог; 5) *обсягу тексту* з показниками кількості друкованих знаків від 120–200. Рівнями оцінювання кожного критерію були високий, середній, достатній і низький.

Основні положення дисертації викладено в таких публікаціях автора

1. Сторожук С. Д. Проєктні технології у навчанні письма студентів-філологів: суть та особливості використання у навчальному процесі. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. Серія: Педагогіка і Психологія. Педагогічні науки. 2013. Вип.2(12). С. 367-373.

2. Сторожук С. Д. Проєктні технології в професійній освіті. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2017. Вип. 148. С. 158-160.

3. Сторожук С. Д. Проєктна методика у навчанні академічного письма студентів мовних спеціальностей. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2017. Вип. LXXIX. Том 1. С.241-244.

4. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р., Сторожук С. Д. Культурологічний аспект та проєктна методика у навчанні англійської мови для ділового спілкування. *Філологічні трактати. Науковий журнал*. 2017. №4. С. 95-100.

5. Сторожук С. Д. Зміст навчання англомовної писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови з використанням проєктних технологій. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. Серія: Педагогіка і Психологія. Педагогічні науки. 2019. Вип.2 (18). С. 250-256.

6. Сторожук С. Д. Проєктна методика англомовного письма майбутніх фахівців з англійської мови: теоретичні засади та практичні принципи. *Science Rise : Pedagogical Education*. 2019. Том 6 (33). С. 34-38.

7. Tarnopolsky O., Storozhuk S. Curricular development in a post-secondary school commercial English language program for adults in Ukraine. [Електронний ресурс]. *International Journal of Publication and Social Studies*. 2017. Vol. 2., № 1.P. 23-33. Режим доступу: <https://www.aessweb.com/journals/5050/March2017>.

8. Сторожук С. Д. Ефективність використання проєктних технологій у навчанні писемної комунікативної компетентності майбутніх перекладачів. *Innovations and modern technology in the educational system: contribution of Poland and Ukraine* : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Сандомир, 5–6 травня 2017 р. Сандомир, 2017. С.141-142.

9. Сторожук С. Д. Проєктні технології в професійній освіті. *Проблеми мовної освіти в епоху глобалізації*: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернігів. 6-7 жовтня 2017 р.

10. Сторожук С. Д. Сучасні підходи до навчання іншомовного письма у вищій школі. *Ad orbem per linguas. До світу через мови* : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ. 20-22 березня 2019 р. Київ, 2019.

11. Сторожук С. Д. Експериментальна апробація методики формування англомовної писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій. *Priority directions of science development”/ SPC «Sci-conf.com.ua»*: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів. 25-26 листопада 2019 р. Львів, 2019. С. 345-349.

12. Сторожук С. Д. Критерії оцінювання рівня сформованості англомовної комунікативної компетентності в письмі. *Сучасна вища освіта: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень* : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро. 19 березня 2020 р. Дніпро, 2020. С. 204-207.

АНОТАЦІЯ

Сторожук С. Д. Формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови). – Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, 2020.

Дисертацію присвячено проблемам формування комунікативної компетентності в англomовному письмі у студентів мовних закладів вищої освіти, які вивчають англійську мову як спеціальність. Метою дослідження було теоретичне обґрунтування, практична розробка та експериментальна перевірка методики використання проєктних технологій для формування англomовної писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів

Необхідність та актуальність проведеного дослідження пов'язана з тим, що формування англomовної комунікативної компетентності у письмі все більше стає одним з головних завдань підготовки майбутніх викладачів англійської мови. Особливо важливо в цьому плані навчити майбутніх викладачів англomовного академічного письма. Для створення інтенсивної та ефективної технології такого навчання у проведеному дослідженні за основу було обрано навчальне проєктування.

У ході дослідження було доведено, що виконання навчального проєкту в курсі англійської мови є довгостроковою, цілком автономною та розбитою на етапи експерієнційно-інтерактивною навчальною роботою студентів, груповою за своїм характером з індивідуальними завданнями для учасників.

Упровадження проєктних технологій у навчанні англomовного письма у мовному виші має базуватися на дотриманні 13 спеціально розроблених для цього впровадження принципів. Проведене дослідження також довело, що добір змісту навчання для проведення навчальних проєктів з письма має свою специфіку і проводиться «знизу-вгору», починаючи від жанрів для письма, причому частина змісту добирається викладачем; а частина – самими студентами в ході проєктної роботи.

Показано, що виконання одного навчального проєкту складає єдиний проєктний цикл аудиторної та позааудиторної роботи. Кожен такий цикл має включати 12 окремих етапів зі спеціально розробленими для кожного з них видами та формами навчальної діяльності.

Для реалізації викладених положень було створено специфічну інноваційну модель навчального процесу з використанням проєктних технологій, яка дозволила гармонійно сполучати такі технології з іншими складовими навчального процесу і забезпечити загальну інтенсифікацію та оптимізацію формування і розвитку англomовної комунікативної компетентності студентів.

В експериментах, що проводилися у декілька етапів у ході дисертаційного дослідження, було доведено та повністю підтверджено високу ефективність запропонованої методики реалізації проєктних технологій для навчання англomовного письма.

Ключові слова: підготовка майбутніх викладачів англійської мови, навчання англomовного письма, англomовна комунікативна компетентність у письмі, проєктні технології, проєктна робота, проєктування, методичні принципи, експерієнційно-інтерактивна навчальна діяльність, добір змісту навчання, модель навчального процесу.

SUMMARY

Storozhuk S.D. Developing Future Teachers' of English Communicative Competence in Writing on the Basis of Project Technologies. – Manuscript.

Thesis for a candidate degree in Pedagogy, Specialty 13.00.02 – Theory and Methodology of Learning (Germanic Languages). – State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», Ministry of Education and Science of Ukraine. – Odessa, 2020.

The thesis is devoted to the issues of developing communicative competence in English writing of students at linguistic higher educational institutions who study English as their specialty. The goal of research was the theoretical substantiation, practical elaboration, and experimental testing of the methodology of using project technology for developing English writing communicative competence of future teachers of English (on the material of writing academic essays in English).

The necessity and topicality of the research done is due to the fact that teaching English communicative competence in writing has become one of the principal tasks in training future teachers of English. Especially important in this respect is to teach academic writing to would-be English teachers. For creating an efficient and intensive technology of such teaching learning projects were selected.

In the course of research, it was proven that the implementation of a learning project in the English teaching/learning process is a long-term, fully autonomous, and divided into stages students' experiential-interactive learning activity; it is a group one in its character with individual tasks for every participant.

The introduction of project technology into teaching English writing at higher linguistic schools is supposed to be based on observing a range of 13 specially developed principles. The selection of learning contents for implementing learning projects in teaching writing has its own specifics and is conducted in the “bottom-up” way, beginning with genres for writing; a part of the contents is selected by the teacher and another part by the students themselves in their project work.

It is shown that the work on one project makes a single project cycle including both in-class and out-of-class learning activities, and every such cycle is supposed to comprise 12 separate stages with learning activities specially developed for each of them.

For practically implementing the developed methodology, a specific innovative model of the teaching/learning process with the project technologies included into it was developed. It allowed to combine such technologies harmoniously with the other constituents of that process providing for general intensification and optimization of developing students' English communicative competence.

In the experiments organized in several stages the high overall efficiency of the suggested approach to implementing project technologies for teaching writing in English was fully confirmed and proven.

Key words: training future teachers of English, teaching English writing, English writing communicative competence, project technologies, project work, project activities, methodological principles, experiential-interactive learning activities, selecting learning contents, model of the teaching/learning process.

Підписано до друку 28.08.2020 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Оперативна поліграфія.
Ум.-др. арк 0,9. Обл.-вид. арк. 0,95. Тираж 100 пр. Зам. №

Відруковано